

รักษาศีล

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ๑๖๗๘. ศีล ๕ (เขาถามนะ ข้อ ๑๖๗๘. เรื่องศีล ๕)

๑. ศีลข้อที่ ๑ ด้วยความเป็นแม่ เวลาเจอมด ยุง ปลวก แมลงสาบอยู่ในบ้าน แล้วท่านกำจัด เช็ด บัดทิ้ง จับปล่อย บางครั้งอาจพลาดพลั้งทำให้ตาย ด้วยความหวังลูกและหลาน แบบนี้ถือว่าผิดศีลไหม? ด้วยความที่อยากรักษาศีล ๕ ให้ครบ ผู้ใหญ่ที่บ้านท่านคิดว่าท่านรักษาศีลไม่ได้ เพราะข้อนี้ท่านไม่สามารถทำได้

๒. ศีลข้อที่ ๔ ห้ามพูดโกหก รวมทั้งห้ามยุยงส่อเสียด พูดแบบต่อเติมความคิดตนเอง พูดจริงครึ่ง ไม้อครึ่งด้วยหรือไม่ และถ้าเป็นการพูดไม่จริงแบบเล่นๆ เพื่อความสนุกสนานให้เกิดความขบขันในบ้านหรือหมู่เพื่อนๆ ถือว่าผิดศีลด้วยหรือไม่

๓. ศีล ๕ กินอาหาร ขนม หรือไอติมที่ผสมเหล้ารัม ถือว่าผิดศีลหรือไม่ (ปกติไม่ดื่มเหล้า เบียร์ ไวน์) ให้ตอบคำถาม

ตอบ : นี้คำถามข้อที่ ๑ ให้ตอบคำถาม คำถามข้อที่ ๑ เรื่องศีลข้อที่ ๑ นะ นี้เอาเรื่องพื้นฐานการถือศีลก่อน ถ้าการถือศีล เห็นใหม่ การถือศีล ในพุทธศาสนาเรามีศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ แต่ครูบาอาจารย์ของเราถือศีลด้วยอริศีล นี้พูดถึงศีลในพุทธศาสนา เวลาเขาถือศีลกันนะ ศีลในลัทธิศาสนาอื่นเขาก็มีศีลเหมือนกัน แต่คำว่าศีลของเขา เวลาศีลธรรมๆ เราพูดเพื่อศีลธรรม เราคิดกันเอาเองนะ บอกคนนั้นเขามีศีล คนนั้นก็ มีศีล แต่เขาเป็นลัทธิศาสนาอื่นเขาก็มีศีลของเขา เขาไม่ใช่ศีล ๕ เหมือนเรา

ฉะนั้น คำว่าศีล ๕ คำว่าศีล ๕ นะ ศีล ๕ พอสื่อ ๕ บ๊ีบ เพราะเราอ่านพระไตรปิฎก ไข้ใหม่ว่าฤทธิชีไพรเขาก็มีศีลเหมือนกัน ฤทธิชีไพร นั่นก็เป็นพวกฤทธิชีไพรเขาก็มีศีล ๘ คำว่าศีล ๘ ของเรา ศีลนี้เขาถือตามนี้ แต่ลัทธิอื่น ลัทธิศาสนาอื่นเขาถืออีกอย่างหนึ่ง

ฉะนั้น คำว่ารักษาศีลๆ คำว่ารักษาศีลนะ เราจะรักษาศีลโดยที่เรามีศรัทธา มีความเชื่อ ถ้ำรักษาศีลมันก็รักษาด้วยความตั้งใจของเรา พอตั้งใจของเรา เราก็ไปขอศีล เวลาทั่วไป ประเพณีของชาวพุทธเราอาราธนาศีล

ฉะนั้น เวลาศีล ศีลเวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ อาราธนาศีลคือว่า เหมือนกับโดยทั่วไปเราก็ฝึกหัดเด็ก เด็กมาใหม่ๆ เข้าวัดเข้าวาเราก็ต้องบอกวิธีการกับเขา เราก็บอกแนวทางกับเขา นี่ก็เหมือนกัน อาราธนาศีลๆ เราก็อาราธนาศีลอยู่เรื่อยไป อยู่ร่ำไป แต่ถ้าเป็นกรรมฐานเราเขาเรียกว่าวิรัติเอา วิรัติคือเจตนา เจตนาถือศีล เจตนาถือศีล สมบูรณ์แล้ว ไม่ต้องขอจากใคร ไม่ต้องขอจากใครเลย วิรัติเอา แล้วศีลอีกศีลหนึ่งอธิศีล คือศีลมันเป็นปกติของใจ มันเกิดจากหัวใจเลย ศีลมันมีหยาบ มีละเอียดยัง

ฉะนั้น อาราธนาศีล อาราธนาศีลไปถึงเราก็อาราธนาศีลพระ พระเป็นผู้กำกับประกัน พระเป็นผู้รับรู้ เราก็ต้องไปอาราธนาศีล ขอศีลจากพระ ให้พระเป็นพยานเพื่อจะให้เราได้ มั่นคงในศีล แต่กรรมฐานเราเราวิรัติกันเลย เราวิรัติเอาเอง วิรัติเอาเองเพราะว่าเวลาพูดถึง ศีลเราก็ว่าศีลคืออะไร? ศีลคืออะไร? ถ้าหลวงปู่ฝั้นท่านบอกศีล ศีล ๕ ศีล ๕ ก็มนุษย์ ตัว มนุษย์ ศีรยะ ๑ แขน ๒ ข้าง เท้า ๒ ข้าง ศีล ๕ ศีล ๕ มันมีปกติ ถ้ำศีล ๕ เรามีศีล ๕ อยู่ใน ศีล ๕ นะ หนึ่งปาณาติปาตา ไม่ลักทรัพย์ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ผิดลูกเมียเขา ไม่โกหกมดเท็จ ไม่ ดื่มสุราเมรัย นี่ศีล ๕

ฉะนั้น คำว่าศีล ๕ เห็นไหม เราไปอาราธนาขอศีลจากพระให้พระเป็นพยาน แต่ ถ้ำเป็นกรรมฐานล่ะ? กรรมฐานวิรัติ ตั้งใจ ตั้งใจนี้ตั้งใจถือศีลแล้วถือศีลเลย ใน พระไตรปิฎกมีนะ ชาวประมงเขา ชาวประมงเขาไปทำประมงก็ไปหาปลา พอหาปลา เวลากลับจากทะเลของเขา กลับจากทะเลมันเกิดพายุลมแรง พอพายุลมแรงคิดว่าเขาต้อง ตายแล้ว เขาวิรัติเอาเดี๋ยวนั้นเลยนะ เขาวิรัติเอาเดี๋ยวนั้นเลย แล้วเขาก็ตายเพราะเรื่อที่ว่า เพราะเกิดพายุใหญ่เรือล่ม เรือล่มเขาก็ตาย

พอเขาตาย ถ้ำเขาไปทำประมงมา นี่เขาฆ่าสัตว์ ถ้ำศีลเราเศร้าหมอง ศีลเราต่างๆ เวลาเราตายไปมันก็จะตกนรกอเวจี เพราะเราทำแต่ความชั่วมา ก็ไปฆ่าสัตว์มาว่าอย่างนั้น เถอะ เราไปลากอวนมา ทำเต็มที่แล้วเรือมันคว่ำ แต่เขาวิรัติเดี๋ยวนั้น เขาทำใจเขา เต็ดขาด เดี๋ยวนั้นศีลเขาบริสุทธิ์ เขาไปเกิดเป็นเทวดานะ นี้อยู่ในพระไตรปิฎก มันเป็น วาระ เป็นต่างๆ

ที่นี้พอบอกว่าเราจะถือศีล เราอาราธนาศีล ถ้าเราถือศีลไม่ได้ เราถือศีลแล้วศีล ๕
 ชัดกับอาชีพของเรา ศีล ๕ ชัดแย้งกับความเป็นอยู่ของเรา มันเป็นความคิดของกิเลส
 เป็นความคิดของเรา เพราะอะไร? เพราะเวลาถือศีล เวลาเราจะถือศีล คนเราทำความดี
 ก็เอากฎหมายมาอ้างแล้ว มันยึดขัดข้องไปหมดเลย นี่เวลาถือศีลเราขยับอะไรไม่ได้
 เลย เพราะว่าเวลาในพระไตรปิฎก ประเพณีวัฒนธรรมเราจะบอกเลยว่าศีล ๕ ต้องสะอาด
 บริสุทธิ์ ไม่แตะสัตว์เลย ไม่ทำอะไรเลย ไม่ยุ่งอะไรเลย นี่มันถึงสะอาดบริสุทธิ์ แต่ถ้าไป
 แตะถูกตัวสัตว์ผิดแล้วนะ จะผิดแล้วนะ มันระแวง มันกลัวไปหมดเลยเพราะเราตั้งใจ
 เกินไปไง

ถ้าเราถือศีล ศีลคือข้อห้าม ศีล ๕ คือข้อห้าม ๕ ข้อ ศีล ๘ ก็ข้อห้าม ๘ ข้อ ศีล ๑๐
 ก็ข้อห้าม ๑๐ ข้อ ศีล ๒๒๗ ก็ข้อห้าม ๒๒๗ ข้อ ถ้าเราไม่ทำมันก็ไม่ผิด แล้วเรา
 จำเป็นต้องทำอะไร? เวลาการดำรงชีวิตของเราเราต้องทำ ที่นี้คำว่าถือศีล ๕ ศีลนี้สำคัญมาก
 นะ เพราะศีลนี้เป็นตัวแบ่งแยกเลยละ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันมีศีล พอมีศีล ปาณาติปาตา
 คำว่าปาณาติปาตา就是不ฆ่าสัตว์ เวลาผู้ที่ครูบาอาจารย์ที่ละเอียดท่านบอกว่าไม่ฆ่าสัตว์
 ท่านนั้นใจใหม่ถึงจะว่าไม่ผิดศีล แล้วทำให้มันบาดเจ็บละ? เวลาเราไปทำมันศีลขาดไหม?
 ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านละเอียดท่านก็บอกว่าแม้แต่เราเจตนามันก็ผิดแล้ว ท่าน
 ไม่ให้มีถึงเจตนาเลยนะ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติ เพราะพระปฏิบัติเราเอาหัวใจเลยนะ ถ้า
 หัวใจเรามั่นอกุศล หัวใจเราทำอะไรมันไม่ปกติแล้ว พอไม่ปกติมันเศร้าหมองไหม? นี่ครู
 บาอาจารย์บอกเศร้าหมอง ฉะนั้น เวลาทางวิชาการ เราเรียนธรรมะนี้วิชาการนะมันมี
 องค์ประกอบของมันไป

๑. ตั้งใจฆ่าสัตว์ นี่ศีลขาดหรือยัง? ยัง เศร้าหมองแล้วนะเพราะจิตใจเราอาฆาต
 แล้ว จะฆ่าสัตว์

๒. ก้าวเดินไป มันศีลขาดหรือยัง? ยัง ไปถึงแล้วเราจะทำ เราจะฆ่าสัตว์ เราได้ฆ่า
 หรือยัง มันเศร้าหมอง มันค้างพริ้ว แต่ถ้าเราได้ตั้งใจ แล้วเราได้ฆ่าสัตว์ เราได้ฆ่าสัตว์
 สัตว์นั้นตายไป นี่ศีลขาด พอศีลขาด ศีลขาดแล้วกรรม มันมีกรรมแล้ว ถ้าศีลขาดแล้วพระ
 เราเนี่ย พระเวลาเราผิดศีลทำอย่างไรต่อไป เวลาพระผิดศีลแล้วใจใหม่ พระนี้เป็นอาบัติ
 เวลาผิดศีลเป็นอาบัติ แล้วทำอย่างไรต่อไป? ก็ปลงอาบัติไป ปลงอาบัติแล้วตั้งใจถือต่อไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราผิดพลาดไปแล้ว พอศีลขาดแล้วเราก็วิริติใหม่ เพราะอะไร? เพราะชีวิตเราต้องดำเนินต่อไปใช่ไหม เรามีชีวิตอยู่ ฉะนั้น คำว่ารักษาศีลๆ ศีลสำคัญตรงไหน? ศีลสำคัญที่ว่าถ้ามีศีล เวลาทำสมาธิขึ้นมาแล้วมันจะเป็นสัมมาสมาธิ เห็นไหม เวลาวิจยาสมาธิเกิดจากว่าเราไม่มีศีล หรือศีลของเราบกพร่อง พอศีลของเราบกพร่องเกิดสมาธินะ เวลาทำสมาธิขึ้นมา จิตนี้พอมันเป็นสมาธิแล้วจิตมีพลังจิตมีพลังนะ จิตมีพลังพลังถ้าเป็นสัมมาสมาธิ คุณเรามีเงิน มีทอง เราจะเอาเงินทองสร้างประโยชน์กับเรา แต่ถ้าของเราเป็นคนทุจริต เรามีเงินมีทอง เราจะเอาเงินทองนี้ไปจ้างให้คนไปทำร้ายกัน เอาเงินทองไปทำทุจริต

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันสัมมาสมาธิ ถ้ามีศีล มีศีล เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีล มันเป็นสัมมาสมาธิ เพราะมันไม่ทำร้ายใคร ไม่ทำร้ายใครแล้วไม่เบียดเบียนตนเอง แล้วถ้ามีสมาธิแล้วพยายามยกขึ้นฝึกหัดใช้ปัญญามันจะออกวิปัสสนา ถ้าศีล สมาธิ ปัญญามันก็เข้าสู่อริยมรรค มันก็เข้าสู่เส้นทาง เข้าสู่มรรค เข้าสู่เส้นทางแห่งธรรม ถ้ามันทุศีลละมันเป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิแล้ว เห็นไหม เราไม่ชอบหน้าคนนี้ คนนี้ทำให้เราเดือดร้อน มันจะทำสิ่งใด เพราะศีลมันไม่บริสุทธิ์มาตั้งแต่ต้น พอศีลไม่บริสุทธิ์มาตั้งแต่ต้น พอจะทำอะไรมันสะดวกใช่ไหม

แต่ถ้าศีล เห็นไหม ปาณาติปาตา เราไม่รังแกใคร เราไม่เบียดเบียนใคร เราไม่ทำร้ายใคร พอใครเขาทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ ใครทำให้เราสะเทือนหัวใจ เราขอบคุณเขา เราขอบคุณเขาว่าเขาแสดงธรรมให้เราฟัง เขาเตือนเรา เขาเชี่ยคู้หัวใจของเราขึ้นมาให้มันแสดงขึ้นมา ให้เราได้มีสติปัญญาดูแลหัวใจของเรา พอเวลาถ้าจิตมันสงบแล้วมันยังขอบคุณเขา มันยังเห็นเขาเป็นสัพเพ สัตตาสัตว์ร่วมโลก เราไม่คิดเบียดเบียนเขาเพราะมีศีล เพราะเราไม่ทำลายเขาอยู่แล้ว เพราะมีศีล เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา

นี่ศีลสำคัญแบบนี้ ศีลทำให้จิตใจของเราเวลาจิตสงบแล้วมันจะเป็นประโยชน์ แต่ถ้ามันทุศีล พอจิตเราสงบแล้วนะ แหม คนๆ นี้มันเคยทำร้ายเรา มันเคยทำเราไม่ดี เราจะเพ่ง เราทำสิ่งที่ไม่ดีกับเขา มันถึงเป็นวิจยา มันถึงไม่เป็นศีล สมาธิ ปัญญา นี่พูดถึงว่าศีลสำคัญอย่างไร ศีลสำคัญกับการดำรงชีวิต เวลาผู้ที่มีศีล เห็นไหม ธรรมะย่อมคุ้มครองเรา พอเราถือปฏิบัติรักษาศีล เราทำสมาธิ เราประพฤติปฏิบัติธรรมเราจะไม่ตกไปในที่ต่ำ

ด้วย เราจะไม่ตกไปในที่อกุศล ศีลมันเป็นประโยชน์แบบนั้น นี่พื้นฐานของศีลนะ ถ้าพื้นฐานของศีลมันเป็นแบบนี้ว่ามันสำคัญอย่างนั้น

ฉะนั้น ข้อที่ ๑.

ถาม : ๑. ด้วยความเป็นแม่เวลาเจอมด เจอยุง เจอปลวก แมลงสาบอยู่ในบ้าน ท่านจะกำจัดเช็ด ปิดทึบ จับปล่อย บางครั้งอาจพลาดพลั้งทำให้ตาย ด้วยความเป็นห่วงลูกหลาน แบบนี้ถือว่าผิดศีลไหม ด้วยความที่อยากจะรักษาศีลให้ครบ ผู้ใหญ่ที่บ้านท่านคิดว่าท่านรักษาศีลไม่ได้ เพราะข้อนี้ท่านไม่สามารถทำได้ เพราะข้อนี้ท่านไม่สามารถรักษาได้

ตอบ : รักษาศีล ศีลเราตั้งใจไว้ดีเอาเลย เราอยากมีศีล มีธรรม เพราะเราอยากจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีศีรยะ ๑ แขน ๒ ข้าง เท้า ๒ ข้าง ศีล ๕ ถ้ารักษาไม่ได้ก็เหมือนกับคนพิการ เรามีแขนข้างเดียว มีเท้าข้างเดียว แต่ถ้าเรามีศีรยะ ๑ แขน ๒ เท้า ๒ เรามีศีล ๕ รักษาได้ รักษาได้ ฉะนั้น ถ้าเรามีศีล ๕ รักษาได้ อย่างเช่นเวลาถ้าเรามีลูก มีหลาน เราห่วงลูกหลาน เวลาเลี้ยง มีมด มีต่างๆ เข้ามาจะกัด เรารักษาศีลให้ใหม่เราก็ป้องกันได้ เราป้องกันได้เรานอนในมุ้งก็ได้ เราใช้ยากันยุงเราป้องกันก็ได้ แล้วถ้ายุงมันจะมากัด ถ้ายุงมากัด เห็นไหม เราพยายามปิดก็ได้

คำว่าปิดนะเราไม่มีเจตนาจะไปทำร้ายเขา ศีลมันอยู่ที่เรื่องเจตนาด้วย เราไม่มีเจตนาจะไปฆ่ายุง แต่เรามีเจตนาจะดูแลลูกหลาน เรามีเจตนาไง เราก็ปิด เราก็ทำอะไรเราปิด เราพยายามป้องกัน แต่เนื่บบางทีพลาดพลั้งทำให้ตายได้ เออ มันพลาดพลั้งทำให้ตายได้ สิ่งที่ตายมันก็สุดวิสัย เพราะเราไม่มีเจตนา มันเป็นสุดวิสัย คำว่าสุดวิสัยนะ คนถ้าจิตใจเขามั่นคง อย่างเช่นหลวงปู่สี วัดอโศการาม เราอ่านประวัติของท่าน ท่านบอกว่าท่านจะชดใช้กรรมนะ

นี่เวลาท่านไปนั่งอยู่ที่ชายทะเล วัดอโศฯ มันอยู่ติดทะเล นั่งอยู่ที่กลางทะเลเลย แล้วยุงทะเลเวลามันมานี่เป็นลูกๆ เลยนะ ท่านนั่งหลับตาเลยนะ แล้วยุงนี้มันรุม มารุมกัดเลยละ ยุงทะเลมาเป็นกลุ่มๆ เหมือนวันเลยเวลามันมาเป็นกลุ่มๆ แล้วท่านหลับตานะ แล้วมันก็กัด ท่านก็พุทโธ พุทโธของท่านไป ท่านทำของท่านได้ แล้วเวลาท่านบอกว่าพอ

ท่านภาวนาลงเป็นสมาธิ เวลาสี่ตามานะ โอ้อโฮ เลือดนี้แดงหมดเลย มันกัดเลือดนี้แดงหมดเลย นี่ผู้เสียสละ เวลาผู้เสียสละท่านทำอย่างนั้นก็เพื่อเป็นประโยชน์กับท่าน

ในประวัติหลวงปู่ลีท่านบอกว่าท่านนั่งอยู่ริมทะเลเลย ยุงทะเลมันมาท่านหลับตาให้มันกัด แต่ถ้าเราพระกรรมฐานไซ้ใหม่ ถ้าเราไปอยู่อย่างนั้นนะเราก็ตั้ง ๓ ขาแล้วก็กางมุ้ง เอามุ้งลงแล้วก็นั่งในมุ้ง อ้าว มันมามันก็อยู่นอกมุ้ง ถ้ามันลอดเข้ามาได้ เออ เสียสละให้มัน ถ้ามันลอดมาได้เราก็ทนเอา นี่คือผู้ที่มีจิตมุ่งมั่น เขาเสียสละ แล้วผู้ที่มีจิตมุ่งมั่น บางคนนะเขายอมให้ยุงกัด เพราะเขาถือว่าเขาเมตตาสัตว์ แต่เรามีลูกศิษย์คนหนึ่งเป็นโยมอุปัฏฐากวัดด้วย ท่านบอกว่าถือศีล ๕ แต่เวลาขงมาท่านตบปลั้วเลย แล้วบอกทำไมโยมตบขงล่ะ? อ้าว ผมถือว่าผมถือศีล แล้วผมตบขงนี้ผมว่าผมไม่ผิด เพราะมันเอาเชื้อโรคมานะ ผมไม่ต้องการให้เชื้อโรคเข้าตัวผม ผมถือว่าผมถูก

นี่เราจะยกให้เห็นว่ามุมมองของคน เจตนาของคนมันมีหลากหลาย ผู้ที่เสียสละอย่างเช่นหลวงปู่ลีวัดอโศการามท่านนั่งอยู่ให้ยุงทะเลมันเข้ามากัด กัดเต็มที่เลย ท่านเสียสละของท่าน ท่านว่าท่านชดใช้ ท่านอยากเสียสละให้มันได้อาหาร เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หรือผู้ที่เขาทนได้เขาก็ให้มันกัด บางคนเขาก็ปิดของเขา เขาก็ดูแล เพราะเขาเสียสละได้แค่นั้น แต่บางคนเขาตบแปะเลย

เขาบอกว่าผมถือศีล ๕ แต่ผมถือว่านี่ไม่ผิดศีล ไม่ผิดศีลเพราะมันเอาเชื้อโรคมานะให้เรา เราต้องป้องกันเชื้อโรค ตบแปะเลย แล้วก็บอกว่าไม่ผิดศีลด้วย แต่ถ้าให้เราวินิจฉัยเราว่าผิด ก็เขาตั้งใจตบดั่งแปะเลย แล้วก็บอกว่าไม่ผิด มันก็ผิดสิ แต่เราพูดถึงมุมมองเพราะเรานี้คนมาคุยธรรมะด้วยเยอะมาก มุมมองของคนคุยเขาคุยของเขา ก็ถือว่าคุยโดยความเห็นของเขา เราจะบอกว่าการเห็นของเขาถือเจตนาของเขา เจตนามันสูง มันต่ำมันไม่เหมือนกันไซ้ใหม่

ฉะนั้น เวลาเราศึกษาธรรมวินัยเราต้องเอาธรรมวินัยเป็นตัวตั้ง ตัวตั้งธรรมวินัยเขาจะบอกเลยว่าอะไรถูก อะไรผิด มีเจตนาหรือไม่มีเจตนา ถ้ามีเจตนา ถ้าไม่มีเจตนาผิดไหม? ก็ผิดนั่นแหละ แต่กรรมมันไม่เหมือนกับมีเจตนา มีเจตนา มีความจงใจนี้กรรม ๑๐๐ เปอร์เซนต์เลย แต่เราไม่มีเจตนา เราอยากรักษา เช่นของๆ สงฆ์ ของๆ สงฆ์ เราไปใช้ไปสอยเราต้องรักษา ถ้าไม่รักษานะ พวกมุ้ง พวกหมอน ในสมัยพุทธกาลมันจะมีพวก

กฤติ พวกร้านอยู่ตามป่า เขาจะเอามัง อeahมอน เอาเสื่อผูกไว้ เชือกผูกไว้แล้วกันไม่ให้ปลวกมันขึ้น แล้วเราเอามาใช้เสร็จแล้ว เราไปถึงเราไปพบใช้ใหม่ เราก็ไปเก็บมา

ของๆ สงฆ์เราก็เอามาใช้สอย เวลากลับแล้วเราต้องผูก ต้องเก็บ ถ้าไม่ผูก ไม่เก็บ เป็นอาบัติปาจิตตีย์เลย ของๆ สงฆ์เอามาใช้ ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ฝากให้ผู้อื่นเก็บ ไม่ฝากภาระให้คนอื่นเก็บ ทิ้งไปโดยที่ไม่ดูแลนะ อย่างแคร่เขาวางไว้ เขาเอาให้ใช้ เวลาไปแล้วเราต้องยกขึ้นป้องกันปลวก ต้องทำหมดคนะ ของๆ สงฆ์เอาไปใช้ ถ้าไม่ดูแลรักษา นี้คำว่าดูแลรักษา คำว่าดูแลรักษา ถ้ามันมีปลวก มีอะไรอยู่เราดูแลรักษา เราก็เกาะมันออกใจ เราก็เกาะ ไม่มีเจตนาหรือ แต่ถ้าปลวกมันเยอะมากมันเกาะนี้มันกระทบ ตายไหม? ตาย มีอยู่เห็นอยู่ แต่เราก็ต้องรักษาของๆ สงฆ์ พระก็อยู่ดำรงชีวิตเหมือนโยมนี่แหละ

ที่นี้โยมบอกว่าผู้ใหญ่ที่บ้านท่านบอกว่าท่านรักษาศีลข้อนี้ไม่ได้ ท่านไม่สามารถทำได้ เราตั้งใจดี แล้วเวลาเราตั้งใจแล้ว สิ่งที่ว่ามันมีปลวก มียุง มีแมลงสาบเราพยายามจับ พยายามจับ พยายามรักษา เพราะว่าแมลงสาบนำเชื้อโรคมานำให้ เราจับแล้วเราไปปล่อย ปล่อยตามทางของเขา แล้วเราก็ดำรงชีวิตของเรา นี้เราแก้ไขอย่างนี้นะ นี้พูดถึงว่าศีล ๕ เรารักษาศีลได้ไหม รักษาศีลได้ เราดูแล เราป้องกันได้ เรามีสิทธิใจ เรามีสิทธิในชีวิตของเรา แล้วเราก็ไม่เบียดเบียนคนอื่น แต่ผู้ที่มีสิทธิในตัวของเราแล้ว ถ้ามีความเมตตาจะอุทิศให้ยุงนั้นก็ว่ามีใจเมตตา ถ้าไม่อุทิศให้เราก็ป้องกัน เราป้องกันของเรา

มันน่าคิดนะ มันน่าคิดเพราะว่าทำไมมันเกิดเป็นยุง ยุงนี้มันต้องกินเลือดของสัตว์ มันต้องกินเลือดเป็นอาหาร ทำไมมันไม่เกิดเป็นสัตว์ที่กินพืช เวลาบอกถือศีลๆ สัตว์ที่มันกินพืชมันมีศีลของมัน มันรักษาศีลของมันได้ใช่ไหม แล้วทำไมต้องเกิดเป็นเสือ เกิดเป็นเสือต้องล่าเหยื่อ ถ้าล่าเหยื่อมันไปทำร้ายเขา แล้วมันไม่ต่อเนื่องหรือ? บอกว่าถ้าถือศีล ๕ มันขัดแย้งกับโลก มันอยู่ไม่ได้หรอก มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปได้นะ ในเมื่อสัตว์ที่มันเกิดมากินเนื้อเป็นอาหาร มันต้องล่าเนื้อของมันถ้าเป็นสัตว์ป่า สัตว์บ้านไม่ต้องพูดถึงมัน นี้เราพูดถึงธรรมชาติ

นี้ทำไมมันมีกรรมอย่างนั้น ทำไมมาเกิดอย่างนั้นล่ะ ทำไมมันไม่เกิดเป็นสัตว์ที่กินพืชล่ะ สัตว์ที่กินพืชมันก็กินพืชเป็นอาหารนะ เราจะบอกว่ามันมีกรรมอะไร นี้กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดแตกต่างกัน เวลาเกิดขึ้นมาแล้ว เกิดในสถานะอะไร เกิดในสถานะของสัตว์ที่กินพืช เกิดในสถานะของสัตว์ที่กินเนื้อ แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม เรากินทั้ง

พืชก็ได้ กินทั้งเนื้อก็ได้ เราจะกินมังสวิรัตก็ได้ เราจะกินเนื้อก็ได้ แล้วเนื้อมันก็ยังมีเนื้อ
สะอาดบริสุทธิ์ เนื้อที่เราไม่ได้ตั้งใจ เราไม่ได้ตั้งใจ

เนื้อที่ถวายเป็นใหม่ ถ้าเนื้อเขาใจ เขาใจเนื้อนั้นทำเพื่อเรา อย่างนี้เนื้อที่ใจ
เนื้อนี้ไม่บริสุทธิ์เนื้อที่ไม่ตั้งใจ คุณตลาดเขาไม่ตั้งใจ เพราะอะไร? เพราะคนที่เขาทำอาชีพ
นั้นเขาต้องยอมรับความที่เขาทำอาชีพนั้น เราไปซื้อเนื้ออย่างนั้นมาทำอาหาร มันไม่ได้
เจาะจง เขาไม่ได้เจาะจงบอกว่าสัตว์ตัวนี้ทำมาเพื่อนาย ก. คนเดียว สัตว์ตัวนี้ทำมาเพื่อ ไอ้
อย่างนี้มันถึงเป็นไง ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเรารักษาได้ ถ้าทำความเข้าใจอย่างนี้ แต่ถ้าเราไม่ทำ
ความเข้าใจอย่างนี้ไง พอรักษาศีลแล้วก็ยังไม่บรรทัดเลย ต้องอย่างนี้ๆ แล้วพอทำอย่าง
นี้ปีบเราดำรงชีวิตได้ยาก

คนที่ตลาดเวลาเขาไม่กินเนื้อสัตว์ เวลาเขายังอยู่ชีวิตปกติเรายกย่อง หลวงปู่
ผาง หลวงปู่ผางที่ขอนแก่นเขาบอกว่าท่านไม่ฉันเนื้อสัตว์นะ ทั้งชีวิตไม่มีใครรู้ว่าท่านไม่
ฉันเนื้อสัตว์ ท่านบิณฑบาตปกตินี้แหละ ท่านเอาเนื้อสัตว์ไว้ข้างๆ บาตร ท่านฉันเฉพาะ
ในบาตร แล้วไม่ให้บอกใคร ไม่ให้ใครเดือดร้อน ไม่ให้ใครยุ่งวุ่นวาย ท่านไม่ฉัน
เนื้อสัตว์ แต่ก็ไม่มีใครรู้เลยว่าท่านไม่ฉัน คนก็ใส่อาหารปกตินี้แหละ เห็นไหม ท่านไม่
ฉันเพราะอะไร? เพราะว่ามันเป็นนิสัยของท่าน

แต่ไอ้พวกเรบอก อย่างเรานี้แหละถ้าไม่ฉันเนื้อสัตว์เราจะเขียนไว้ที่กมลเราเลย
พระองค์นี้ไม่ฉันเนื้อสัตว์ เออ แล้วเราแบกไปไหนเขาจะได้อะไร? เขาจะได้ไม่เอาเนื้อสัตว์
มาใส่ กลัวจะไม่ได้กินไง ถ้าเป็นเรานะเราจะเขียนไว้ที่กมลเลย พระองค์นี้ไม่ฉันเนื้อสัตว์
แล้วก็แบกไป ชุติงค์ก็ต้องแบกไปด้วย แล้วเอากมลให้เขาเห็นก่อนเลย พระองค์นี้ไม่ฉัน
เนื้อสัตว์ แล้วอย่าเอาเนื้อสัตว์มาใส่ฉันนะ เดี่ยวฉันไม่มีฉัน นิสัยคนมันไม่เหมือนกัน
เห็นไหม

ฉะนั้น อย่างที่ว่านี้ทำได้ เราป้องกันได้ เราคุ้มครองลูกหลานเราได้ แต่เราไม่
เจตนาจะทำร้าย เจตนาจะเข้าไปทำร้ายเขาตลอด เราไม่ได้เจตนาทำร้ายเขา อย่างที่ว่าเรา
ปลูกบ้าน ปลูกบ้านใครเป็นคนปลูก เราหาเงินมาใช้ไหม เราปลูกบ้าน แล้วตุ๊กแกเคย
ปลวกเคย จิ้งจกเคยมันไม่ได้เสียสติกเลย มันมาอยู่บ้านเราได้อย่างไร? ญาติก็ไม่ได้เป็น
เงินก็ไม่เสีย แล้วมันเข้ามาแล้วมันยังบอกบ้านของมันด้วยนะ อ้าว จิ้งจกมันก็ว่าบ้านมัน
ไอ้เรานี้ปลูกบ้านมาเลย แล้วเราไม่มีสิทธิรักษาบ้านเราหรือ? เราก็มีสิทธิรักษานะ แต่เรา

รักษาด้วยเหตุผลสมควรแก่เรา เราป้องกันได้ เรามีปัญญา คนนี้มีปัญญาเราป้องกันได้ เราป้องกันได้ เดียวนี้มันมียาแก้กันปลวก มันมีทุกอย่างพร้อม

ไอนี้ก็เหมือนกัน กางมุ้งซะ ถ้าเรากางมุ้งของเรา ถ้ามันกัดเราก็ไล่มันไป ไล่มันไปนะ วิฯ มันไปแล้ว แล้วนี่พูดถึงว่าถือศีล ๕ นี้ข้อที่ ๑ นะ

ถาม : ข้อที่ ๒ ศีลข้อที่ ๔ ห้ามโกหก รวมทั้งห้ามยุยง ส่อเสียด พูดแบบต่อเติม ความคิดของตน พูดจริงครั้งหนึ่ง ไม่ครั้งหนึ่ง (เขาเขียนอย่างนี้จริงๆ) แล้วถ้าเป็นการพูดไม่จริง พูดเล่นๆ แล้วพูดสนุกสนานให้เป็นการขบขันในบ้าน ในหมู่เพื่อนมันจะผิดศีลหรือไม่

ตอบ : ฉะนั้น ผิดศีลหรือไม่ผิดศีลนะ การพูด พูดล้อ พูดเล่น โยมพูดกันได้ แต่ถ้านักปฏิบัติเรา ครูบาอาจารย์ของเราท่านจะไม่ให้พูดเพื่อเจ้อ แม้แต่เวลาปฏิบัติธรรมไปแล้วนะ เวลาปฏิบัติธรรมใครได้สัมผัสแล้วท่านยังไม่อยากให้พูดกันเลย เพราะพูดไปแล้วมันเป็นการวิตกกังวลนะ นิเวศธรรมกangkันสมาธิ เพราะเราพูดไปแล้ว เราพูดถึงผลการปฏิบัติของเรา พอพูดจบแล้วมันจะคิดทันทีว่าเขาจะเชื่อเราหรือไม่เชื่อเรา เขาจะหาว่าเราพูดปดหรือเปล่า เขาจะหาว่าเราพูดเกินหรือเปล่า มันจะเป็นความกังวลแล้ว แต่ถ้าเราไม่พูดเราเก็บไว้ในใจ พอเก็บไว้ในใจนะมันก็อยากจะบอก อยากจะพูดนะ เอ๊ะ เราปฏิบัตินี้เรามีประสบการณ์ของเรา

ฉะนั้น เวลาว่าห้ามยุยง ห้ามพูดส่อเสียด นี่มันเป็นปัญหาสังคม ปัญหาสังคมที่เขา มีจิตใจ พูดยุยง พูดส่อเสียด เพราะพูดเพื่อเจ้อ ถ้านักปฏิบัติจริงๆ แล้ว นักปฏิบัติจริงๆ เขาจะไม่พูดกัน ไม่พูดเพราะอะไร? ไม่พูดเพราะว่าไม่ได้เห็นว่ามันผิด มันน่ารังเกียจอะไร ไม่ให้พูดเพราะรักษาใจของตัวไง ฉะนั้น สิ่งที่ว่าถ้าปฏิบัติจริงๆ ขึ้นไปนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง มันก็เหมือนข้อแรกว่ามาตรฐานของผู้รักษาศีลมันสูงต่ำแค่ไหน

ไอนี้ก็เหมือนกัน ศีลข้อ ๔ ห้ามพูดโกหก ห้ามโกหกจริงๆ เพราะคำว่าโกหกนี่นะ เวลาพูดโกหกไปแล้วมันทำให้บ้านเมืองปั่นป่วนนะ คำพูดโกหก คำพูดส่อเสียด ความยุยงส่งเสริม ยุให้ร้าย ทำให้รั้วมันทำให้เกิดความระส่ำในสังคมเลยละ แล้วยังคนที่น่าเชื่อถือพูด โอ้อโฮ คนฟังแล้วมันไปหมดเลย ทีนี้เราไม่พูดยุยงให้เขาส่อเสียด นักปราชญ์เวลาเขา

พูด เขาพูดให้สมานสามัคคี เขาพูดกันเขาพูดเพื่อให้ภัยต่อกัน เขาพูดแต่สิ่งดีๆ เขาไม่พูดต่อเสียด เขาไม่พูดยุยงส่งเสริม เขาไม่พูดสิ่งใดทั้งสิ้น

ฉะนั้น เวลาถ้ามีศึก ถ้ามีศึก เวลาคนจะให้ศึกเขามันต้องมีศึก ฉะนั้น บอกว่าเวลาพูด พูดจริงครึ่งหนึ่ง โม่ครึ่งหนึ่ง ใ้ไ้ยัง เวลาพูดโดยอย่างเช่นเราเจรจาทางธุรกิจ เราเจรจาทางการค้า เราเจรจानीเราพูดตรงหมด ฉะนั้น สิ่งทีเวลาเขาบอกว่าพูดเล่น พูดหัวอันนี้อีกเรื่องหนึ่งแล้ว คำว่าพูดเล่น พูดหัวตีได้สองประเด็น ประเด็นหนึ่งเวลาหลวงตาท่านพูดว่าเวลาไปอยู่กับหลวงปู่มั่น ๘ ปี หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านพูดมีแต่สิ่งที่ดีงามทั้งนั้น

ฉะนั้น โดยธรรมชาติพอกับลูกอยู่ด้วยกัน ท่านบอกอยู่กับหลวงปู่มั่นมา ๘ ปี ด้วยความสนิท ด้วยความใกล้ชิดกันท่านก็พูดเล่น พูดคุ้ยแคะ พูดหยอก พูดอะไรเหมือนกัน แต่คำว่าหลวงปู่มั่นท่านจะพูดเล่น พูดจริง แต่เราฟังจริงๆ เราฟังจริงๆ เราไม่เคยฟังเล่น ท่านจะพูดเล่น พูดจริง ท่านจะพูดเพื่อให้เรามีกำลังใจ ท่านจะพูดให้เป็นอุบาย ท่านจะพูดอย่างไร ท่านพูดเล่นพูดหัวพูดเพื่อให้เราได้ใช้ปัญญา ท่านบอกว่าเราจะฟังจริง เราไม่เคยฟังเล่น ท่านจะพูดเล่น พูดจริงเราจะฟังจริงๆ

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาทีบอกว่าพูดเล่น พูดหัว ถ้าครูบาอาจารย์ท่านให้อุบายนะ เวลาท่านให้อุบายท่านพยายามจะบอกแนวทางให้เราได้เลือกหลายๆ แนวทาง การพูดเล่นอย่างนี้ การพูดเล่นของครูบาอาจารย์ การพูดเล่น เราใช้คำว่าพูดเล่น แต่ความจริงแล้วท่านเปิดช่องทางให้เรา อันนี้เป็นนักปฏิบัตินะ แต่ในสังคัมละ? สังคัมว่าเราพูดเพื่อความสนุกสนาน เราพูดสนุกสนาน พูดเล่นมันพูดเล่นเพื่อความสนุก

ฉะนั้น เวลาไอ้คนฟัง คนฟังถ้าเขาถือว่าเป็นความจริงไป ฟังไม่ได้ศัพท์ จับไปกระเดียดอันนั้นเสียหาย แต่ถ้ามันอยู่ในบ้านเราพูดเล่น พูดหัวกันมันไม่เสียหายหรอก ยิ่งถ้าเพื่อนบอกคำว่าพูดเล่น เห็นไหม ถ้าเวลาหลวงตาท่านไปไหนท่านบอกท่านพูดเล่นนะ เวลาหยอกล้อลูกศิษย์ท่าน แล้วเวลาท่านบอกว่าคราวนี้พูดจริงแล้วนะ ฟังจริงๆ คราวนี้พูดจริง แล้วพูดจริงท่านพูดจริงๆ เลย แต่ท่านก็ชอบพูดเล่นเหมือนกัน พูดเล่นบ่อย แต่ท่านจะบอกว่าอันนี้เป็นการพูดเล่นนะ เพราะกลัวคนยึดไปว่าเป็นความจริงไง ท่านพูดเล่น แต่กลัวคนอื่นจะยึดเป็นความจริงบอกอันนี้พูดเล่นนะ พูดเล่นแล้วต้องบอกว่าพูดเล่นด้วย เดียวคนไม่รู้มันจะเอาจริง แต่เวลาพูดจริงๆ อันนี้จริงนะ อันนี้จริงนะ

ฉะนั้น คำว่าศีลมันพูดอย่างนั้น ศีลห้ามยุ่ง พูดต่อเสียด เป็นอย่างนั้นจริงๆ นี่คำว่าพูดปนนะ แต่ถ้าคำว่าพูดปน คำโกหกมันโกหกเพื่อประโยชน์ไง แต่ถ้าเป็นอุบายนะเรายังใช้คำว่าอุบายอยู่ คำอุบาย เวลาอุบาย เราไปรู้เห็นสิ่งใดแล้วเรายึดมั่น เรายึดมั่นของเราพอเรารู้ เราเห็นเรายึดมั่นของเรา แล้วคนจะให้เราปล่อย ปล่อยความคิดอันนี้ ปล่อยความคิดมั่นของเรามันต้องมีอุบายนะ มีอุบายเปรียบเทียบ มีอุบายอย่างเช่นที่หลวงตาท่านเล่าให้ฟังนะ ท่านไปที่เมืองจันทน์ แล้วชาวเมืองจันทน์เขามาหาหลวงตาเลยนะ หลวงตาฯ หนุู้แล้วนิพพานฯ นิพพานหนุู้เข้าใจแล้ว เขาว่านิพพานท่านพูดถึงหนองอะไรที่ท่านพูดถึง หลวงตาท่านฟังแล้ว โอ้โฮ ผิด ไม่ใช่ พอไม่ใช่ท่านบอกไม่เป็นไรนะ

ฉะนั้น ให้ปฏิบัติอย่างนี้ๆ ต่อไปนะ แล้วพาท่านไปใหม่ะ อ้อ หลวงตาฯรู้แล้วแหละ ไอ้นิพพานที่หนุู้พูดมันไม่ใช่ มันผิด ของหลวงตาถูก มันพัฒนาให้ใจคนมันขึ้นมาอย่างนี้ถือว่าโกหกใหม่? นี่เขาเข้าใจของเขาอย่างนั้นเพราะเขาเข้าใจผิด พอเข้าใจผิด หลวงตาท่านก็ให้อุบายเลย ให้อุบายว่าให้กำหนดพุทโธต่อไปนะ พอจิตมันสงบเข้ามา มันละเอียดเข้ามาไง มันผ่านเข้ามา อ้อ ไอ้ที่เราเข้าใจว่านิพพานมันไม่ใช่แล้ว มันมีใจ มันมีอุบาย มีต่างๆ ที่ว่าจิตที่สูงกว่าจะตั้งจิตที่ต่ำกว่า อันนี้ไม่ใช่โกหก อันนี้เป็นอุบาย แต่พระที่โกหกนี้มี เห็นไหม ไอ้พูดจริงครั้งหนึ่ง พูดไม่จริงครั้งหนึ่ง ไอ้พวกไม่มันเยอะ ไอ้พวกไม่มันไปฟังเอามาจากครูบาอาจารย์แล้วมันก็บวกเอาความเห็น แล้วมันก็ไม่ไป

พอไม่ไปแล้ว โม่มันรู้ได้อย่างไร โม่มันรู้ได้ว่าไอ้คนพูดมันพูดไม่มีเหตุมีผลรองรับ ไม่มีเหตุมีผลเพราะเราไม่เคยทำไง สังเกตว่าเราเคยทำอะไรมา ใครมาถามสิ่งใดเราจะอธิบายได้หมดเลย เราอธิบายได้หมดเลย แล้วเขาไม่ต้องถามหรอก เพียงแต่เขาพูดเรารู้แล้วว่ามันถูกหรือผิด เพราะว่าเราเคยผ่านเหตุการณ์อย่างนั้นมา แต่คนที่ไม่เคยผ่านอย่างนั้นมามันพูดมันไม่ไหม? คนไม่มีแล้วพูดว่ามีไม่ไหม? คนทำไม่เป็นบอกว่าตัวเองทำได้ แล้วพอทำได้เขาให้อธิบาย อธิบายไม่ถูก อย่างนี้ ไอ้ที่มันโกหกทั้งนั้นแหละ

ฉะนั้น พูดจริงครั้งหนึ่ง โม่ครั้งหนึ่ง ถ้าพูดเล่น พูดหัวในบ้านนั่นเรื่องหนึ่งนะ มันเป็นนิสัยด้วย นิสัยคนเป็นอย่างนั้นจะเป็นอย่างนั้น นิสัยถ้าคนไม่เป็นอย่างนั้นก็จบเลย ทีนี้ไอ้คำว่าโกหกมันเป็นเรื่องเครตติชนะ ถ้าคนเคยพูดโกหกครั้ง ๒ ครั้ง เครตติจะไม่มีใครเชื่อเลย แต่ถ้าใครพูดคำสัตย์ คำจริงตลอด คนๆ นั้นมีคนเชื่อถือศรัทธา คำว่าโกหกแล้ว

สำคัญมาก คำว่าโกหกเพราะมันความเห็นผิดมันทำให้จิตใจนี้โลเลเลอะ จิตใจของเราไม่มั่นคง

ฉะนั้น เราถึงบอกว่าถ้าเราไม่ตั้งใจ ถ้าพูดเล่นในบ้านพูดเพื่อความสนุกสนาน เพื่อความขบขันนะเราว่าไม่ผิด ฉะนั้น คำว่าศีล ถ้าศีล คำว่าไม่ผิดหมายถึงว่าเป็นปัญหาสังคม เป็นปฏิกิริยา แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ เวลามันเป็นอริศีลแล้วไม่มีเลอะ ถ้าพูดเล่นพูดหัวนั้นก็เป็นเรื่องหนึ่ง นี่เป็นปัญหาสังคม แต่ถ้าศีลก็คือศีล เวลาตัดสินต้องตัดสินกันด้วยบาป บาปว่าอะไรผิด อะไรผิด ต้องเป็นอย่างนั้นเลย แต่ขณะที่ว่าการดำรงชีวิตของเรา มันทำอย่างนั้นไม่ได้ นี่ศีลข้อที่ ๔

ฉะนั้น ข้อ๓. ศีลข้อที่ ๕ ไซ้ไหม

ถาม : ๓. ศีล ๕ คำว่าศีล ๕ กินเหล้า อาหารที่มีขมนม หรือไอติมที่ผสมเหล้ารัม ถือว่าผิดศีลหรือไม่ ปกติไม่ดื่มเหล้าอยู่แล้ว คือไม่ผิดศีลอยู่แล้ว เขาว่าเขาไม่ดื่มเหล้า ไม่ดื่มเบียร์อยู่แล้ว แต่เวลากินอาหารมันมีส่วนผสมของเหล้า ของเหล้ารัม ไอติม มันจะผิดศีลหรือไม่

ตอบ : ถ้าโดยตรง โดยตรงบาตรมันก็ว่าผิดๆ เลย แต่ถ้าเราบอกว่าไม่ผิด โอ้โฮ หลวงพ่อชอบติ หลวงพ่อฉันแล้วอ้อไซ้ไหม ก็ไซ้ ไซ้ แกงนี้เขาใส่เหล้าอะไรมา เพราะอะไรไซ้ไหม? เพราะมันเป็นประเพณี มันเป็นข้อเท็จจริงของสังคมเขา ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของสังคมเขา ในวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ สิ่งใดเขาใส่เพื่อเป็นประโยชน์กับการทำอาหารนั้นถือว่าไม่ผิด มีเลย อย่างเช่นสิ่งที่ว่าพวกน้ำตาล เขาใส่สิ่งอะไรเพื่อผสมเพื่อความปั่นให้มันเป็นก้อนได้ ปั่นติดได้ ถือว่าไม่ผิด

ที่นี้ขมนม อาหารที่เขาใส่เหล้า อาหารนี้เขาใส่ส่วนผสมนะ อาหารฝรั่งเขาใส่เหล้าทั้งนั้นแหละ ที่นี้เขาใส่เหล้าเขาใส่เพื่อเป็นอาหาร กินแล้วไม่เมาหรือกินอาหารอย่างไรก็กินแล้วไม่เมา แต่ถ้าไปกินเหล้าเมา นี่เหล้าห้าม ที่นี้คำว่าห้ามก็ห้ามขาดใจ ห้ามก็ห้ามมีส่วนผสมเลย ห้ามมีส่วนผสมเลย ใ้มนั้นก็เรื่อง ถ้าเป็นพระนะพวกกาลิก สัตตาคาลิก มันมีส่วนผสมของอายุสั้น อายุยาว ถ้าอายุที่ยาวกว่า ถ้ามีส่วนผสมอะไรให้มันอายุสั้น

อย่างเช่นถ้ามีน้ำตาลผสมให้เป็นสัตตทาหกลิกอยู่ได้ ๗ วัน อย่างเช่นกาแฟเพียงๆ กาแฟอย่างเดียว กาแฟมันเป็นตัวยา มันไม่มีส่วนผสมอะไรตลอดชีวิต ขานี้ยาบางอย่าง เป็นตลอดชีวิต เว้นไว้แต่ผสม ผสมอะไรให้มันสิ่งนั้น ถ้าผสมนมให้เป็นอาหารตอนเช้า ได้ กินเป็นอย่างอื่นไม่ได้ อันนี้เขาให้ไว้เพราะอะไร? เพราะพระเราเป็นคนทำ พระเป็นคนผสม เพราะเมื่อก่อนนั้นมันยังไม่มีโรงงาน สมัยพุทธกาลใช้ไหม แต่เดี๋ยวนี้มันมี โรงงานแล้วใช้ไหม มีโรงงานไปทำ

สิ่งที่ทำมาแล้วจบที่นั่น แต่ถ้าพระทำเองต้องนับตามนั้นเลย สิ่งใดถ้ามันมีส่วนผสมของน้ำผึ้งให้มัน ๗ วัน เพราะน้ำผึ้งอายุสั้นที่สุด เราทำยาทำอะไรลูกกลอนนี้ แล้วทำเอง แต่ในปัจจุบันนี้เขาเอายาลูกกลอนมาถวาย เขามาแล้ว เขาเสร็จมาตั้งแต่ โรงงานใช้ไหม เราถือว่าเป็นยาตลอดชีวิต วินัยทั้งหมดเขาไม่ต้องการให้พระมีเรื่องมาก ไม่ให้พระมีงาน ให้ทุกอย่างมันเรียบง่าย ถ้ามีความจำเป็น พระมีความจำเป็นว่าเจ็บไข้ได้ป่วยจะทำยา ก็ทำยาเฉพาะที่ใช้มัน แต่ในปัจจุบันนี้ อู๋ มีแต่คนส่งเสริม มีแต่คนกลัวว่า พระจะอยู่ไม่ได้ อู๋ ซื่อยามาถวายเต็มไปหมดเลย ใอนั้นมาแล้วมันก็จบตรงนั้น นี่พูดถึง ส่วนผสมไป

ใอนี้ก็เหมือนกัน อาหาร อาหารที่เขาผสมเหล้า ขนมหที่ผสมเหล้าเราถือว่าผิดศีล ไหม? เวลาเราไปกินอาหาร ไปกินไอติมเราไม่ได้ไปกินเหล้า เรากินไอติม สั่งไอติมมา อ้าว บอกเลยไอติม ไม่ผิดศีล ถ้าสั่งเหล้าผสมไอติมผิดศีล ก็ตั้งใจกินเหล้าไป ข้อนั้นมันมีนะ เดียวนี้ขาดองใจ พวกขาดองถือว่าเป็นยา กินขาดอง กินขาดองนี้เมาเป็เลยกินขาดอง อ้าว ก็กินยา พระจะกินยา เอาขาดองมาเลย แหม อย่างนี้ผิด เพราะมันเลียงบาติไป

มี เราเคยเห็น เราเป็นเด็กๆ หน้าบ้านเขามีร้านกาแฟ มีหลวงตาองค์หนึ่งแจะมา กินยาทุกวัน เหล้าขาวกับน้ำตาลทราย แก่สังนะเหล้าขาว น้ำตาลทราย แล้วที่ร้านค้ำนั้น เขาเคยเขาก็ทำให้ มาทุกวันเลยมากินยา เหล้าขาวกับน้ำตาลทราย สั่งเหล้าขาวมาเป็นพิธี แล้วใส่น้ำตาลทรายไปหน่อยหนึ่ง เพราะคนจีนเหล้าขาวกับน้ำตาลทรายเขาถือว่าเป็นยา นะ นี่เขาก็อ้างว่าเป็นยา ใอนี้อยู่ที่เจตนา เห็นไหม ตั้งแต่ข้อแรกเลยถ้าเจตนาเราไม่มี เจตนาเราไม่ตั้งใจมันไม่มีหรอก แต่เราตั้งใจเรารักษาศีล ดีกว่าเราไม่รักษา ดีกว่าเราไม่ได้ อะไรเป็นประโยชน์กับเราเลย เราพยายามรักษา มันจะผิดพลาด ผิดพลาดเพราะเรารัก

หลาน รักลูก เรารักของเรา เราไม่ต้องการให้เจ็บไข้ได้ป่วยเราก็ป้องกัน ดูแล ไม่ผิดหรือ
ไม่ผิด เพราะเรายังทำคุณงามความดีมาบ้าง

ไอนี้ก็เหมือนกัน ไปกินอาหารแล้วเขาใส่เหล้ารัมมันผิดศีลหรือไม่ โอ้โฮ ไม่ผิด
ละนั่น ไม่ผิด นี่เพียงแต่ว่าพวกเราพวกที่ปฏิบัติใหม่ อวดรู้ไป เห็นกลิ่นเหล้าหน่อยไม่ได้
กินไม่ได้ นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ อันนี้ไม่ได้ๆ นะ แต่ แต่ถ้อยอย่างเนื้อดิบ อย่างที่พระเจ้าทำ
กัน เนื้อมันดิบมันเห็นชัดๆ สิ่งของมันเห็นชัดๆ แล้วมันเห็นแล้วเขาเรียกว่าโลกวัชชะ โลก
เขาติเตียนเราทำไม่ได้หรือ แม้แต่รู้ว่ามัน เพราะเวลาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าให้ถือมหาปเทศ ๔ สิ่งใดที่เป็นยา แต่ในพื้นที่เขากินเป็นอาหาร ภิกษุก็
ไม่ควรฉันแล้ว

สิ่งใดที่เป็นยานะ แล้วพื้นที่เขากินเป็นอาหารกัน เราถือว่าเป็นยา แต่ชาวบ้านเขา
เป็นอาหาร แล้วพระมากินบอกเป็นยา เพราะวินัยตัดสินว่ายา แต่พื้นที่นั้นเขากินเป็น
อาหารกันอยู่ แล้วเรบอกเรากินยา แต่ชาวบ้านเขาบอกเขากินอาหาร มันก็เป็นความเห็น
ไม่ตรงกันใช่ไหม มหาปเทศ ๔ ถ้าที่ไหนเขากินเป็นอาหาร เราภิกษุไม่ควรกิน เว้นไว้ ๕
ชนิด พริก ข่า ตะไคร้ กระเทียม พริกนี้มันเป็นเขาทำอาหารอยู่แล้ว มีอยู่ ๕ อย่าง เราจำ
ไม่ได้อีกอย่างหนึ่ง พริก ข่า ตะไคร้ กระเทียม กระเทียมนี้เป็นยา แต่กระเทียมกินโดดๆ ก็
ไม่ได้ ต้องเอามาผสม อย่างเช่นคองสมอ ๕ ชนิดนี้เขาเรียกว่ามันเป็นรากเหง้าของยา
สมุนไพรร ๕ ชนิดนี้ที่ไหนเขากินเป็นอาหาร พระก็ฉันได้ อย่างข่า ตะไคร้เราจะมาขอย
ฉันกับยาถ่าย ยาบำรุง นี่ฉันได้

ละนั่น สิ่งที่เราไปสั่งไอติม แล้วมันผสมเหล้ารัมเราก็กินไอติมอร่อย เหล้ารัมมัน
ติดมาด้วยไม่รู้ ไอนี้ไม่ผิดศีลหรือ ไม่ผิด ถ้าจะละเอียดอย่างนั้น ละเอียดที่ว่าเราเป็นคน
ทำใจ ถ้าเราเป็นคนทำไม่ควร เพราะพระพุทธเจ้าสอนให้เรียบง่าย ศาสนาพุทธสอนให้
คิดดีน เรียบง่าย คิดดีน แต่เพราะความวิตกกังวลคนไปพลิกเพลงท่านถึงได้บัญญัติเป็น
อนุบัญญัติ นี่ไม่ได้ นี่ไม่ได้ นี่ไม่ได้ แล้วเราไปเอาตรงนั้นเป็นตัวตั้ง แต่ความจริงแล้วศีล
สมาธิ ปัญญา ศีลเป็นกรอบ เป็นรั้ว แล้วทำให้อริยาศีลแล้วทำสมาธิ แล้วสมาธิมันเกิดขึ้น
เกิดภาวนามยปัญญาขึ้น ท่านต้องการอันนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการให้
เราประพฤติปฏิบัติ ต้องการให้เราตัดแปลงจริตนิสัยจากคนพาลให้เป็นบัณฑิต จาก
บัณฑิตให้เป็นอริยภูมิ พยายามตัดแปลงให้หัวใจเราสูงขึ้น

ไอ้ของสิ่งนี้เป็นของเสริมทั้งนั้นแหละ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าพูดอย่างนี้ไปมันจะเสียหายนะ เพราะหลวงตาท่านบอกว่าพวกนี้เป็นสมมุติทั้งนั้น ทุกอย่างเป็นสมมุติ มัน เป็นสมมุติขึ้นมาให้เราเป็นหนทาง เป็นทางก้าวเดินไป แต่เวลาปฏิบัติ ความสมมุติที่เรา ต้องถือให้จริงจัง ความจริงจังของเรา เราจะเข้าไปสู่สังขารม พอไปถึงสังขารม ไปถึง เป้าหมายแล้ว ไอ้พวกนี้เป็นวิธีการ เป็นพาหะ เป็นการส่งขึ้นมาไง ถึงสุดท้ายแล้วเราทิ้ง หมดเลย ต้องทิ้งมันด้วย เวลานั่งเรือไปจะขึ้นฝั่งแล้วบอกว่า โอ้ย จะแบกเรือไปด้วย ก็เอา เรือมาตั้งไกลมัน ไม่ได้หกรอกเรือของฉัน ฉันทิ้งไม่ได้ มันจะแบกเข้าบ้านไปด้วย

มันเข้าบ้านไม่ได้หกรอก มันอาศัยเรือมาเสร็จแล้วก็จอดไว้ที่ท่านั้นแหละ แล้วเราก็ก ี่ขึ้นฝั่ง ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นของเสริมขึ้นมาทั้งนั้นแหละ เสริมขึ้นมาให้ใจหลุดพ้น แต่ถ้า ของเสริมขึ้นมาเราก็กี่ใช้ ไอ้นั้นเขามาเรือ ไอ้รามามาแพ ไอ้อีกคนหนึ่งเขามาเรือที่ใหญ่กว่า เรือเล็กกว่า มันมีหมดเจตนา มันถึงไม่เหมือนกันไง

จะนั้น สิ่งนี้ สิ่งที่ว่าอาหารถ้ามันมีส่วนผสมอย่างนั้น เขาเป็นสูตรอาหารของเขา เราสั่งอาหารชนิดนั้น อาหารนะ ไม่ใช่สั่งซีฟู้ดไปซีกึ่งตัวนี้ ตัวนั้น ไม่ใช่ ถ้าซีอย่างนั้นผิด แน่ๆ เลย แต่อาหารนี้มันไม่มีชีวิต อาหารอย่างนี้เขาเรียกอะไรนะ วัสดุที่เขาผสมเป็น อาหาร มันไม่มีชีวิต มันไม่เสียหาย แต่ถ้าไปซีเลยนะ บอกอาหารอะไรก็ได้ทั้งหมด ก็ไป ซีเลยเอาปลาตัวนี้ เอากุ้งตัวนี้ นันนะปลาตีปลาตา นันจงใจ จงใจ เจาะจงเลย นันละกรรม เต็มที่เลย แต่ถ้าเราไม่รู้ เราไม่รู้ ไม่เห็นมันเป็นเนื้อที่เขาสั่งมาแล้ว อะไรมาแล้วมันเป็น อาหาร มันไม่ใช่สิ่งมีชีวิต

ถ้าพูดอย่างนี้ปั๊บ ไอ้คนที่ว่าจะกินยาต้องบอก ไอ้โฮ หลวงพ่อบอกเราเป็นเพื่อน กัน ไอ้พวกจะกินยาต้อง เออ หลวงพ่อพูดถูก แล้วกินยาต้องไม่ผัดมันจะไปชวนกันเลย ยาคองนั้นแหละผิด เพราะมันรู้อยู่แล้วว่ากินแล้วมันเมา ไปกินยาอื่นก็ได้ ทำไมต้องกินยา คอง แต่อาหารมันกินแล้วมันไม่เมา เพราะเขาใส่เพราะเป็นอาหาร ใส่เพื่อปรุงรส เขา ไม่ได้ใส่ให้เมา ไอ้ยาคองมันเมาเลยละ นันละชื่อมันเลยว่ายา นันแหละผิด เพราะยานัน ไม่กินก็ได้ กินยาอื่นก็ได้ ทำไมต้องกินยาคองด้วย แต่อาหารเขาใส่มาเพื่อเล็กน้อยเพื่อ ปรุงรส กินจนท้องแตกมันก็ไม่เมา ใส่อาหารมานี้กินอย่างไรก็ไม่เมา เพราะมันไม่ใช่ยา คอง มันเป็นอาหาร ไอ้ยาคองนั้นแหละผิด พอยาคองไม่ต้องกิน ไปกินมะขามป้อมมันก็ ระบายแล้ว ไม่ต้องกินยาคอง

นี่พูดถึงว่าคนที่ตั้งใจจะทำดี เราอยากพูดเพราะคนที่ตั้งใจจะทำดีแล้วทำไม่ถูกใจ คนตั้งใจทำดีแล้วทำไม่ถูกเพราะพื้นฐานใจ เริ่มต้น เห็นไหม พุทธศาสนา สัญชัยถึงบอกใจ เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปลาสัญชัย ในโลกนี้มีคนโง่มากหรือคนฉลาดมาก พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรบอกว่าโลกนี้มีคนโง่มากกว่าคนฉลาด อย่างนั้นเราจะอยู่กับคนโง่ เพราะคนโง่คุยกันง่าย คนโง่ชักนำไปได้ง่าย

นี่คนฉลาด ถ้าจะไปอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันต้องคนฉลาด พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะทิ้งสัญชัยไป เรียนกับสัญชัยมาจนหมดไส้หมดพุงไม่ได้ แก่กิเลสสักตัว ไปฟังพระอัสสชิหน้อยเดียวเป็นพระโสดาบันเลย พอไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนจนเป็นพระอรหันต์เลย สังคมของนักปราชญ์ สังคมของบัณฑิตผู้มีปัญญา แต่มันมีนิดหนึ่ง น้อย แต่อั้วพวกที่ชักนำไป ไม่ต้องมีเหตุผลเลย เชื่อตามๆ กันมา ให้ทำอย่างไรทั้งหมดเลย นี่คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก

ฉะนั้น เราเป็นชาวพุทธ เห็นไหม เราจะประพฤติปฏิบัติ เรื่องศีลมันก็ต้องไขปัญหา แก้เรื่องศีลก็ปวดหัวแล้ว ทำไม่ได้ ฆูนก็ทำไม่ได้ นี่ก็ทำไม่ได้ แต่ถ้าเรามีเจตนาทำความดี สิ่งนี้มันเป็นการเสริมเราๆ เราทำได้มาก ทำได้น้อยขนาดไหนมันก็เป็น การสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเรา เราพยายามทำของเรา เราอยากได้ประโยชน์กับเรา การรักษาศีล เห็นไหม นี่เริ่มต้นจากคนที่เข้ามาจะเป็นอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ เพราะว่าไม่ดิบๆ มันคุ้นเคยกับความเคยชินของกิเลส มันคุ้นชินกับความเคยตัว เคยกิเลส แล้วพอมันจะมาขีดเส้น พอมันจะมาเริ่มมีกรอบ

นี่ถ้ามีศีลขึ้นมา ศีลเป็นพื้นฐาน ถ้าทำสมาธิขึ้นมามันจะเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิมันก็เกิดภาวนามยปัญญา แต่ถ้าเราจะทำจิตใจของเรามันคงขึ้นมา แต่ศีลของเราต่างพร้อย พอทำอะไรไปมันเป็นมิจฉาแล้ว พอมีฉา พอเป็นสมาธิทำอะไรก็ได้ จะอิลู่ลู่แกล่อย่างไรก็ได้ มันยิ่งไปใหญ่ใจ มันไม่เข้ามาสู่มรรคใจ ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีลสำคัญ แต่สำคัญโดยที่ว่ามันเป็นบาทฐาน เราได้มาก ได้น้อยขนาดไหนเราก็พยายามฝึกของเรา ทำของเรา แต่ถ้าคนเขามีกำลังใจ มีหลักใจขึ้นมาเขาทำได้ดีกว่านี้ อย่างที่ว่านี่ไม่พูดต่อเสียด ไม่พูดขยง ไม่พูดอะไรทั้งสิ้น ไม่พูดทั้งนั้น เว้นไว้แต่ให้อุบายครูบาอาจารย์ที่ท่านฉลาดท่านให้อุบาย ไม่ใช่ให้อั้วพวกที่ไม่รู้ ไม่ชี้ ทำอะไรมีดแปลดด้าน แต่ไม้แก่ง ให้อั้วพวกนั้นมันโกหกตั้งแต่ตัวมันเอง ตัวมันเองยังโกหกเลย ทำไมมันจะไม่โกหก

คนอื่น แล้วยังให้ศีลคนอื่นอีกนะ โยมๆ รับศีลๆ โยมรับศีล มึงมีศีลสักตัวหนึ่งไหม? จะให้คนอื่นรับศีล ศีลมึงยังไม่มีเลยมึงจะเอาศีลให้ใคร ก็มึงยังโกหกมดเท็จกันอยู่นั้น

นี่เราคาดหวัง แม้แต่โยม โยมยังปวดหัวเลย ถือศีลยังงงๆ ขนาดนี้เลย แล้วเวลาพระมันงงๆ มันโกหกเลย มันโม้ไปเลย แล้วมันให้ศีลเขาไปทั่วเลย ไม่รู้ศีลนั้นมันเป็นศูนย์อย่างที่หลวงตาว่าหรือเปล่า เขาให้ศีลกัน ไอ้นี้มันให้ศูนย์ เพราะตัวมันศูนย์มาตั้งแต่ภายใน แล้วมันจะให้คนอื่นถือศูนย์เหมือนมันไม่ได้ถือศีล ถ้าถือศีลต้องถือตั้งแต่เจตนา นี่พูดถึงว่าการรักษาศีล เอวัง